

Фармацеути у борби против резистенције на антибиотике

Припремила: маг.фарм. Николина Скорупан, специјалиста фармакотерапије, саветник за антибиотике

Светска недеља свесности о антимикуробној резистенцији се обележава 18-24.11. са темом: “Спречимо антимикуробну резистенцију заједно!”

Како би фармацеути дали свој допринос борби против антимикуробне резистенције, Фармацеутска комора Србије је увела услугу издавања антибиотика у апотеке широм Србије. Ову услугу пружају фармацеути који заврше посебну обуку Коморе, након чега добијају статус Саветника за антибиотике.

Шта пацијент може да очекује од саветника за антибиотике у апотеци?

Када пацијент дође у апотеку са рецептом за антибиотик, саветник ће проверити да ли је пацијент алергичан на прописани лек, да ли је прописана одговарајућа доза лека и дужина трајања лечења, да ли прописани антибиотик сме да користи истовремено са осталим лековима или суплементима, које има у терапији.

Након провере и процене да је то безбедно, фармацеут ће издати лек уз писано упутство и детаљно објашњење о начину примене и чувања лека. Пацијент излази из апотеке са следећим информацијама: када и колико пута у току дана да користи лек, у којој дози, колико дана, да ли пре или након оброка, да ли треба да избегава неке намирнице, дијететске суплементе или биљне производе, да ли је неопходно да избегава алкохолна пића, да ли је неопходно да се штити од сунца, која су очекивана нежељена дејства и како се могу избећи или учинити подношљивим. Добиће савет и о нефармаколошким мерама које доприносе бржем оздрављењу.

Како да пацијент препозна саветника за антибиотике?

Саветници за антибиотике на својим радним униформама носе беџ на којем пише “Саветник за антибиотике”.

Како оваква услуга у апотеци доприноси борби против резистенције на антибиотике?

Један од значајних узрока резистенције је неправилна примена лека. Прикладним саветовањем се вероватноћа неправилне примене своди на најмању меру.

Који су примери неправилне примене антибиотика?

Један чест пример из праксе је да пацијент престане да користи антибиотик, јер почне да се осећа боље, па не заврши терапију до краја. Тако се бактерије не елиминишу комплетно, па се инфекција поново јави. Да не би ишао код лекара, пацијент почне да користи антибиотик који му је остао од претходног пута, јер му је тада помогао. Бактерије “запамте” лек који се користио и почињу да бивају отпорне на дејство тог лека. Што се

бактерија чешће напада антибиотиком, веће су шансе да ће “научити” како да се брани. Тако настаје антибактеријска резистенција.

Други пример је да пацијент искуси нежељено дејство антибиотика, па самоиницијативно прекине терапију. Нпр. лек му “тешко пада на стомак”, што се може избећи узимањем лека након оброка, или лек боји урин мрко, па се пацијент уплаши да има крви у урину, а заправо се ради о безазленој појави, која потиче од боје самог лека.

Трећи пример је да бројни суплементи умањују ефикасност неких антибиотика. Тако нпр. магнезијум, калцијум, цинк, гвожђе или селен, не треба да се користе најмање 2 сата након примене неких антибиотика. Зато фармацеут приликом издавања лека пита пацијента да ли користи било какве суплементе.

Анализом података у периоду 2021 – 2022, приликом издавања преко 9000 антибиотика у апотекама широм Србије, показало се да је скоро 25% пацијената користило још неки антибиотик у претходна три месеца.

И за крај, које су препоруке саветника за антибиотике?

Користите антибиотике само онда када их лекар пропише, онолико дуго колико је лекар прописао и на начин на који Вам је објашњено! Ако имате било какве недоумице у вези са применом или чувањем антибиотика, не оклевајте да потражите савет фармацеута!